

# ویژگی های مشترک یاران امام حسین

<"xml encoding="UTF-8?">

قیام امام حسین علیه السلام و نهضت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف در برخی عناصر، مشترک و در برخی شاخصه های دیگر، متفاوت هستند. از نقاط اشتراک این دو قیام، رهبری آن هاست که در هر دو، بر عهده امام معصوم است. هدف واحد آنان نیز -حاکمیت دین خدا - از دیگر نقاط اشتراکشان است. از نکات اختلافی آن ها نیز، می توان به این مسأله اشاره کرد که قیام امام حسین علیه السلام به حسب ظاهر، به پیروزی نرسید؛ اما قیام امام زمان (عج) به پیروزی خواهد رسید. هم چنین، تفاوت دیگر این دو قیام، زمان وقوع آن ها است؛ به این معنا که قیام امام حسین علیه السلام شکل گرفته، اما قیام امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف هنوز آغاز نگشته است. در این نوشتار، به یکی از نقاط مهم اشتراک قیام امام حسین علیه السلام و امام زمان علیه السلام، یعنی ویژگی های مشترک یاران این دو امام همام، خواهیم پرداخت.

برخی از صفات و ویژگی های مشترک

1. خداجویی: خداجویی و معنویت گرایی، یکی از ویژگی های مشترک یاران امام حسین علیه السلام و امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف است. از والاترین و زلال ترین حالات آدمی، عشق به کمال مطلق و معبود حقیقی است که پیشوایان الهی، در بالاترین درجه از این مقام، بوده اند. [1] سراسر صحنه های کربلا را شعار «رضی الله رضانا اهل بیت» [2] فرا گرفته بود و امام و یاران او، از همه چیز بریده و به حق پیوسته بودند. امام حسین علیه السلام در هنگام خروج از مدینه، با خواندن خطبه ای، هرگونه قدرت طلبی را از سوی خویش رد کرد و از تسلیم شدن در برابر قضای الهی سخن گفت. چنانچه فرمود: «پروردگارا! من به رضای تو، راضی و نسبت به امر تو، تسلیم هستم و در مقابل قضای تو، صبر خواهم نمود». [3] این خصوصیت، در یاران و اهل بیت او نیز مشاهده می شد. برای مثال، حضرت زینب علیها السلام پس از حضور در کنار جسد قطعه قطعه امام حسین علیه السلام عرضه داشت: «خدایا این قربانی را از ما بپذیر» [4]. در زیارت نامه هانی ابن عروه نیز آمده است: «... ای کسی که جان خویش را در راه رضای خدا فدا کردی». [5] خدا محوری و معنویت یاران امام، در شب عاشورا جلوة خاصی به خود گرفت؛ به گونه ای که صدای عبادت و نیایش و نماز شب آنان در خیمه ها پیچیده بود.

خداجویی و توحید، سرلوحه عقاید یاران مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف نیز هست. آنان، خدا را به شایستگی شناخته و همه وجودشان، غرق جلوة نور ایزدی است. چنانچه امام صادق علیه السلام درباره آنان فرموده است: « [آنان مردانی هستند که] گویا دلشان نور باران است؛ از ناخشنودی پروردگارشان هراس دارند و برای کسب توفیق شهادت، دعا می کنند». [6] امیرالمؤمنین، علی علیه السلام نیز یاران مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف را گنج هایی آکنده از معرفت خدا می داند. [7]

2. ولایت مداری: یاران امام حسین علیه السلام، ولایت مداری خویش را به روشنی، به نمایش گذاشتند. با آن که امام، بیعت خویش را از آنان برداشته بود، اما وفادارانه در صحنه ماندند و عهد خویش را نشکستند. عمر و بن قرظه، در هنگام اقامه نماز ظهر، خود را در برابر شمشیرها و تیرهای دشمنان قرار داد تا به امام آسیبی نرسد و آن گاه که از شدت جراحات به روی زمین افتاد، رو به رو امام کرد و پرسید: «ای پسر پیامبر! آیا وفا کردم؟» امام فرمود: «آری! تو در بهشت، پیش روی منی و زودتر به بهشت می رسی. سلام مرا به پیامبر برسان.» [8]

وقتی حبیب بن مظاهر در لحظات آخر عمر مسلم بن عوسجه، به کنار او آمد و به او بشارت بهشت داد، مسلم به او توصیه نمود که دست از امام بردارد تا در راه او کشته شود. [9]

حضرت ابوالفضل علیه السلام، ستاره درخشان آسمان ادب و وفاداری، در شب عاشورا خطاب به امام حسین علیه السلام عرضه داشت: «به خدا سوگند؛ هرگز از تو جدا نمی شویم. جانمان فدای جانت باد. با دست ها و چهره های خون آلود از تو حمایت می کنیم و اگر کشته شویم، به عهد خویش و آن چه بر عهده ماست وفا کرده ایم.» [10]

یاران امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف نیز- که عاشق امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف هستند- به فرموده پیامبر اکرم صل الله علیه و آله و سلم، در پیروی از مولای خود، تلاش گر و کوشا هستند. [11] عشق و علاقه قلبی آنان به حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، آنان را به بسان پروانه ای که به گرد شمع می گردد، فرمان بر و مطیع می کند. چنانچه در روایتی آمده است: «[آنان] برای تبرک، دست بر زین مرکب امام می ساینند و بر گرد امام می چرخند و با جان و دل، او را در جنگ ها یاری می کنند.» [12]

3. شجاعت: شجاعت عاشوراییان، ریشه در اعتقاد و باورهای آنان داشت؛ چراکه آنان، به شوق و عشق شهادت می جنگیدند، از مرگ، هراسی نداشتند و در برابر دشمن، سستی نشان نمی دادند. آنان یاران امامی بودند که مرگ در راه خدا را عزت می دانست.

رشادتی که حضرت ابوالفضل، مسلم بن عقیل، قاسم و دیگران از خود به نمایش گذاشتند، بیانگر آن است که آنان از شجاع ترین انسان ها بودند. شجاعت آنان به گونه ای بود که حتی سران سپاه دشمن، آنان را این گونه توصیف می کنند: «کسانی بر ما تاختند که پنجه هایشان بر قبضه شمشیرها بود. آنان هم چون شیران خشمگین، بر سواران ما تاختند و آنان را در چپ و راست، تار و مار کردند و خود را در کام مرگ افکندند» [13].

اهل بیت امام نیز به رغم آن که پس از شهادت مردان، به اسارت درآمدند، در برابر دشمن تسلیم نشدند و به گونه ای رفتار کردند که دشمنان را مستأصل نمودند. ابهت و شجاعت حضرت زینب علیها السلام در هنگام گفتگو با ابن زیاد، به حدی بود که وی از ایشان با عنوان «زن متکبر» یاد کرد.

یاران مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف نیز مردمانی دلیر و جنگاورند. عشق به خدا و امام، به آنان قوت بخشیده است؛ دل هایی چون پولاد دارند و از انبوه دشمن نمی هراسند. امام باقر علیه السلام در توصیف شجاعت یاران مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف فرمود: «گویا آنان را می نگریم؛ سبید و اندی مرد که بر بلندای نجف کوفه ایستاده اند و دل هایی چون پولاد دارند. ترس، از هر سو، به دل های دشمنانشان، سایه افکنده است. در سوارکاری و تیراندازی بی نظیر هستند. در میدان رزم، نشان شجاعت بر تن دارند و چون یاران پیامبر صل الله علیه و آله و سلم در جنگ بدر، نشان ویژه بر سر نهاده اند.» [14]

4. ایثار: ایثار به معنای فداکاری و تقدیم دیگران بر خود است. در کربلا، ایثار و فداکاری، به اوج خود رسید. اصحاب امام تا زنده بودند، به احترام خاندان نبوت، نگذاشتند کسی از بنی هاشم به میدان برود. بنی هاشم نیز تا

زنده بودند، نگذاشتند گزندى به امام حسين عليه السلام برسد و امام عليه السلام نيز جان خویش را فدای دین کرد.

شب عاشورا پس از آن که امام، بیعت را از یاران خود برداشت، هر کدام از آنان، به شیوه ای اعلام فداکاری کردند و گفتند: « پس از تو، زندگی را نمی خواهیم و خود را فدای تو می کنیم». [15]

هنگام نماز ظهر، برخی از اصحاب، خویش را سپر تیرهای دشمن کردند تا امام، نماز خود را بخواند. عباس عليه السلام، با لب تشنه وارد فرات شد؛ اما به یاد تشنگی امام حسين عليه السلام آب ننوشید. زینب عليها السلام، پس از شهادت امام حسين عليه السلام، جان خویش را سپر بلای امام سجاد عليه السلام، قرار می داد و ... این صحنه ها و ده ها صحنه دیگر که یکی از دیگری، زیباتر و پرافتخارتر است، در طول تاریخ، الفبای ایثار را به آزادگان آموخته است.

ایثار، از ویژگی های بارز یاران مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف نیز هست. وحدت مقصد و خلوص نیت، دل های آنان را به هم پیوند داده و یار و غمخوار یک دیگر ساخته است. آنان برای دفاع از امام، خود را به رنج می افکنند و در بهره گیری از زیبایی های زندگی، دیگران را بر خود، مقدم می دارند.

امام باقر عليه السلام می فرمایند: «در زمان قیام قائم، دوران رفاقت فرا می رسد. مردم به سراغ مال برادران خود رفته و حاجت خویش بر می گیرند و هیچ کس، آنان را منع نمی کند». در روایات، از یاران امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف، تعبیر به «رفقا» شده که به معنای دوستان هم دل و هم راز است. دوستی آنان چنان محکم است که: «گویا یک پدر و مادر، آنان را پرورانده اند؛ زیرا دل های آنان، از محبت و خیرخواهی به یک دیگر، آکنده است». [16]

پی نوشت ها :

- 1 . پیام عاشورا، جواد محدثی، ص. 121
- 2 . لهوف، سیدبن طاووس، ص. 60
- 3 . سخنان حسین بن علی، محمدصادق نجمی، ص. 332
- 4 . حیاة الامام الحسين عليه السلام، ج2، ص. 301
- 5 . مفاتیح الجنان، زیارت حضرت مسلم، ص. 403
- 6 . بحارالانوار، ج52، ص. 308
- 7 . ینابیع الموده، ص. 449
- 8 . اعیان الشیعه، ج1، ص. 605
- 9 . مقتل خوارزمی، ج2، ص. 15
- 10 . وقعة الطف، ص. 199
- 11 . کتاب الغیبه، نعمانی، ص. 316
- 12 . بحارالانوار، ج52، ص. 308
- 13 . عنصر شجاعت، خلیل کمره ای، ج1، ص. 20
- 14 . بحارالانوار، ج52، ص. 310

15 . فرهنگ عاشورا، ص.65

16. منابع الموده، ص.432.